

30.

Wartość rozwoju materialnego

I. PROSPEKT WARTOŚCI

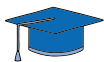
1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój integralny osoby

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Umiejętne korzystanie z dóbr materialnych

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Kształtowanie równowagi pomiędzy potrzebą, a pragnieniem posiadania

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Jakie są współczesne formy działalności w zakresie pomocy społecznej?
- Czy „być” to „mieć”?
- Charakterystyka współczesnego rozwoju materialnego.

1.5. ZADANIA DLA UCZNIA, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Właściwe korzystanie ze zdobytych techniki pomaga godniej żyć.
- Wartości materialne współlistnieją z wartościami duchowymi; nie wykluczają się.
- Zasada prymatu osoby nad rzeczą.

Zasady

- Z szacunku dla ludzkiej pracy dbam o rzeczy materialne.
- Zachowuję równowagę pomiędzy duchową a materialną sferą mojego życia.
- Korzystanie z dóbr materialnych nie ogranicza mojej wolności.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Praca człowieka ma wymiar podmiotowy, nie przedmiotowy.
- Rzeczy materialne są odzwierciedleniem ludzkich zdolności i wysiłków.
- Dobra materialne mają służyć dobru człowieka.

Zasady

- Uczę dziecko, że to człowiek jest podmiotem wszelkiej pracy i wszelkich zdobyczy cywilizacyjnych.
- Przypominam, że dbanie o dobro wspólne to wyraz szacunku dla samego siebie i drugiego człowieka.
- Uświadamiam dziecku, że człowieka ceni się za to, kim jest, a nie za to, co posiada.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- W zdrowym pragnieniu posiadania nie ma miejsca na zazdrość i zawiść.
- Uczciwa praca jest środkiem zdobywania dóbr materialnych.
- Szkoła uczy, że rzeczywistość materialna powinna służyć rozwojowi człowieka.

Zasady

- Wychowuję uczniów tak, aby dobra materialne traktowali jako środek do celu, jakim jest rozwój godności osoby.

- Uczę hierarchii wartości, w której dobra materialne pełnią funkcję służebną.
- Pilnuję, aby w szkole nie były eksponowane różnice materialne.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Proponuję uczniom porównanie sytuacji dzieci i młodzieży z krajów Trzeciego Świata, dotkniętych biedą i głodem, z sytuacją ich rówieśników z Europy czy Ameryki Północnej. Dyskusję prowadzę w kierunku refleksji, że dobra materialne nie stanowią o „byciu” człowiekiem, ale muszą służyć celom wyższym, niż zaspokajanie przyjemności i zachcianek. Wspólnie zastanawiamy się, w jaki sposób można wykorzystać zdobycze nauki, techniki, aby ułatwić życie innym ludziom.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Młody człowiek wykorzystuje dobra materialne tak, że służą mu one jako środek do celu, jakim jest rozwój jego własnej osobowości. Umiejętnie posługuje się osiągnięciami technicznymi, zabiega o nie, zdobywa je, również po to, aby pomagać innym ludziom. Uczeń rozumie także, że człowieka nie można oceniać po tym, co posiada. Dobra materialne nabierają dla niego wartości, kiedy nadaje się im wymiar służebny¹.

1.10. ZAGROŻENIA

Zachwiana równowaga pomiędzy wartościami materialnymi a duchowymi kieruje młodego człowieka ku cywilizacji konsumpcyjnej², w której człowieka ocenia się po tym, co posiada. Dobrobyt materialny może stać się jedynym kryterium sensu życia i działania człowieka. Korzyści płynące z pracy stają się

¹ „Te właśnie podstawowe stwierdzenia o pracy wyłaniały się zawsze z zasobów chrześcijańskiej prawdy, zwłaszcza z samego orędzia «ewangelii pracy», stwarzając zrąb nowego myślenia, wartościowania i postępowania ludzi. W epoce nowożytnej, od samego początku kształtowania się ery przemysłowej, chrześcijańska prawda o pracy musiała się przeciwstawić różnym kierunkom myślenia materialistycznego i ekonomistycznego”. LE 7.

² „Jedynym celem, który się bierze pod uwagę, jest własny dobrobyt materialny. Tak zwana «jakość życia» jest interpretowana najczęściej lub wyłącznie w kategoriach wydajności ekonomicznej, nie uporządkowanego konsumpcjonizmu, atrakcji i przyjemności czerpanych z życia fizycznego, natomiast zapomina się o głębszych – relacyjnych, duchowych i religijnych – wymiarach egzystencji”. EV 23.

ważniejsze niż dobro człowieka, a młodzież zaczyna cenić tylko tych, którzy imponują jej wyłącznie rzeczami materialnymi. W ten sposób budowane relacje są nietrwałe i nie dają poczucia bezpieczeństwa i stabilizacji.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Rozwój materialny jest w życiu człowieka bardzo ważny z oczywistych względów. Każdy z nas potrzebuje do życia kilku rzeczy, bez których nie jest to możliwe. Nie ma w tym nic złego, jeśli oprócz tych podstawowych potrzeb, pragniemy ułatwić sobie życie i uczynić je bardziej komfortowym. Ważne jednak, aby w pogoni za materialnym bytem nie zaniedbać wartości duchowych i rozwoju tej sfery życia. Zarówno rozwój duchowy, jak i materialny mogą z powodzeniem iść ze sobą w parze, wystarczy zachować odpowiednią równowagę.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Bajki Ignacego Krasickiego są zbiorem ponadczasowych utworów, które wprowadzają młodszych w świat uniwersalnych wartości, a starszym pozwalają w prosty sposób zrewidować swoje postępowanie. Jednym z przykładów świetnego wyczucia i doskonałej obserwacji ludzkiego życia jest utwór *Żółw i mysz*. Bohaterami utworu są dwa zwierzęta, które wdały się w krótką rozmowę na temat własności i materializmu.

I. Krasicki, *Żółw i mysz*,
w: tegoż, *Bajki*, wyd. Ofi-
cyna Wydawnicza G&P,
Poznań 2017, s. 8.

Że zamknięty w skorupie niewygodnie siedział,
Żałowała mysz żółwia; żółw jej odpowiedział:
„Miej ty sobie pałace, ja mój domek ciasny;
Prawda, nie jest wspaniały, szczupły, ale własny”.

Bajka *Żółw i mysz* w błyskotliwy sposób znajduje paralelę pomiędzy światem zwierząt a światem ludzi. Światopogląd żółwia, który bardzo ceni sobie to co własne, spotyka się z poglądem myszy, która mieszka w okazałym domu, który nie jest jej własnością. Dzięki tej konwersacji możemy uświadomić sobie, że należy rozwijać swój materialny dobrobyt, lecz w oparciu o zdrowe i rozsądne postępowanie.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

Opisana tu materialistyczna wizja prowadzi do prawdziwego zubożenia relacji między osobami. Szkodę ponoszą tu przede wszystkim kobiety, dzieci, chorzy lub cierpiący, starcy. Właściwe kryterium, które powinno przesądzać o uznaniu godności osoby – to znaczy kryterium szacunku, bezinteresowności i służby – zostaje zastąpione przez kryterium wydajności, funkcjonalności i przydatności: drugi człowiek jest ceniony nie za to, kim „jest”, ale za to, co „posiada, czego dokonuje i jakie przynosi korzyści”. Oznacza to panowanie silniejszego nad słabszym.

EV 23.

Spółeczeństwo dobrobytu, rozwinięte materialnie, ale przytłaczające dla duszy, nie jest ze swej natury ukierunkowane na autentyczny rozwój. Nowe formy zniewolenia przez narkotyki i rozpacz, w jaką popada tak wiele osób, znajdują wyjaśnienie nie tylko socjologiczne i psychologiczne, ale zasadniczo duchowe. Pustka, w jakiej dusza czuje się pozostawiona, mimo licznych terapii dla ciała i dla psychiki, przynosi cierpienie. Nie ma pełnego rozwoju i powszechnego dobra wspólnego bez dobra duchowego i moralnego osób, pojmowanych w ich pełni duszy i ciała.

CV 76.

3.2. PISMO ŚWIĘTE

Żaden sługa nie może dwom panom służyć. Gdyż albo jednego będzie nienawidził, drugiego miłował; albo z tamtym będzie trzymał, a tym wzgardzi. Nie możecie służyć Bogu i Mamonie!

Łk 16,13-14.

A oto zbliżył się do Niego pewien człowiek i zapytał: „Nauczycielu, co dobrego mam czynić, aby otrzymać życie wieczne?”. Odpowiedział mu: „Dlaczego Mnie pytasz o dobro? Jeden tylko jest Dobry. A jeśli chcesz osiągnąć życie, zachowaj przykazania”. Zapytał Go: „Które?” Jezus odpowiedział: „Oto te: Nie zabijaj, nie cudzołóż, nie kradnij, nie zeznawaj

Mt 19,16-22;
por. Mt 7,13-14; Ps 119.

KKK 2544;
por. 2536; 2547.

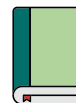
fałszywie, czcij ojca i matkę oraz miłuj swego bliźniego, jak siebie samego!” Odrzekł Mu młodzieniec: „Przestrzegałem tego wszystkiego, czego mi jeszcze brakuje?” Jezus mu odpowiedział: „Jeśli chcesz być doskonały, idź, sprzedaj, co posiadasz, i rozdaj ubogim, a będziesz miał skarb w niebie. Potem przyjdź i chodź za Mną!”. Gdy młodzieniec usłyszał te słowa, odszedł zasmucony, miał bowiem wiele posiadłości.

3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Jezus nakazuje swoim uczniom, by przedkładali Go nad wszystko i nad wszystkich, oraz proponuje im „wyrzeczenie się wszystkiego co posiadają”, ze względu na Niego i Ewangelię. Na krótko przed swą męką pokazał im przykład ubogiej wdowy jerozolimskiej, która ze swego niedostatku dała wszystko, co miała na utrzymanie. Wypełnienie zalecenia wolności serca wobec bogactw jest konieczne, by wejść do Królestwa niebieskiego.

IV. LITERATURA

- Bednarek J., *Multimedia w kształceniu*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006.
- Benedykt XVI, *Enc. Caritas in veritate*, [online:] http://www.vatican.va/content/benedict-xvi/pl/encyclicals/documents/hf_ben-xvi_enc_20090629_caritas-in-veritate.html [dostęp: 15.02.2021].
- Boulad H., *Mistyka a zaangażowanie społeczne*, tłum. T. Semczuk, Wydawnictwo WAM, Kraków 2002.
- Goban-Klas T., *Cywilizacja medialna. Geneza, ewolucja, eksplozja*, wyd. WSiP, Warszawa 2007.
- Jan Paweł II, *Enc. Evangelium vitae*, w: tegoż, *Dzieła zebrane*, t. 1, *Encykliki*, Wydawnictwo M, Kraków 2006, s. 533-612.
- Jan Paweł II, *Enc. Laborem exercens*, w: tegoż, *Dzieła zebrane*, t. 1, *Encykliki*, Wydawnictwo M, Kraków 2006, s. 107-144.
- Jan Paweł II, *Enc. Redemptor hominis*, w: tegoż, *Dzieła zebrane*, t. 1, *Encykliki*, Wydawnictwo M, Kraków 2006, s. 26-63.
- Kongregacja Nauki Wiary, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002.
- Krasicki I., *Żółw i mysz*, w: tegoż, *Bajki*, wyd. Oficyna Wydawnicza G&P, Poznań 2017, s. 8.
- Ogińska-Bulik N., *Zachowania ryzykowne dzieci i młodzieży*, wyd. Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi, Łódź 2006.
- Pachociński R., *Oświata XXI wieku. Kierunki przeobrażeń*, wyd. Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa 1999.
- Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu. Biblia Tysiąclecia*, wyd. Pallottinum, Poznań 2012.
- Wawrzak-Chodaczek M., *Internet w społeczeństwie polskim. Możliwości jego wykorzystania i zagrożenia*, Wydawnictwo Akademii Bydgoskiej, Bydgoszcz 2005.